

авторської словотворчості, мають непередбачуваний, індивідуальний характер та створюють певний стилістичний ефект, який може стати перспективою подальших наукових розвідок.

Література

- Винокур Г. О. О языке художественной литературы. – М. : Высшая школа, 1991. – 447 с.
- Карпіловська С. А. Неузале словотворення : правила «гри без правил» / С.А. Карпіловська // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Сер. Філологія. – 2005. – Том 8. – №1. – С.106-117.
- Катлинская Л. П. Проблема слова и словообразование // Филологические науки. – 2003. – №3. – С. 102-110.
- Косович О.В. Оказионалізми у французькому художньому мовленні / Косович О. В. // Нова філологія. – 2006. – Вип. 25. – С. 98-103.
- Молодчая Н. С. Когнитивный аспект семантических окказионализмов / Н. С. Молодчая // Вчені записки ХГІ «Народна українська академія». – Харків : Око, 2002. – Т. 8. – С.465-471.
- Ребрій О.В. Оказионалізми в сучасній англійській мові (структурний та функціональний аналіз) : автореф. ... канд. філол. наук; 10.02.04 / Харківськ. держ. ун-т. – Харків, 1997. – 18 с.
- Ребрій О. В. Особенности перевода окказиональных элементов квазиязыков / О. В. Ребрій // Вчені записки ХГІ «Народна українська академія». – Харків : Око, 2002. – Т. 8. – С.534-543.
- Янко-Триницкая Н. А. Оказиональное словообразование / Н. А.Янко-Триницкая // Словообразование в современном русском языке. – М.: Индрик, 2001. – С.462-482.
- Bergess A. The Clockwork Orange. – New York and London : W.W. Norton and Company, 1986. – 192 p.
- Human S. E. Nadsat speak [Electronic Resource]. – Mode of access : http:// www.soomka.com. – 2004. – 5 p.

УДК: 81'44

КОЛОМІЙЧУК О. С.

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ *МОРАЛЬНІСТЬ* В ТЕКСТАХ СУЧАСНОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ТОК-ШОУ

У статті проаналізовано способи лексико-стилістичної вербалізації концепту *МОРАЛЬНІСТЬ* в англійській мові. Автором систематизовано уявлення про лексико-стилістичні засоби та їх функції в тексті. Здійснене порівняння лексико-стилістичних засобів, які вербалізують концепт *МОРАЛЬНІСТЬ*, на матеріалі аналізу текстів сучасної американської літератури і ток-шоу.

Ключові слова: концепт, *МОРАЛЬНІСТЬ*, морально-етична категорія, вербалізація, лексико-стилістичні засоби, позитивна конотація, художній текст, ток-шоу.

Коломійчук А. С. Лексико-стилистические средства вербализации концепта *МОРАЛЬНОСТЬ* в текстах современной американской литературы и ток-шоу. В статье проанализированы способы лексико-стилистической вербализации концепта *МОРАЛЬНОСТЬ* в английском языке. Автором систематизировано представление о лексико-стилистических средствах и их функциях в тексте. Проведено сравнение лексико-стилистических средств, вербализующих концепт *МОРАЛЬНОСТЬ*, на материале анализа текстов современной американской литературы и ток-шоу.

Ключевые слова: концепт, *МОРАЛЬНОСТЬ*, морально-этическая категория, вербализация, лексико-стилистические средства, позитивная коннотация, художественный текст, ток-шоу.

Kolomiichuk O. S. Lexico-stylistic Means of Verbalization of Concept *MORALITY* in the Texts of Modern American Literature and Talk-shows. In the article the lexico-stylistic means of verbalization of concept *MORALITY* in the English language have been analyzed. The author systematized knowledge about lexico-stylistic means and their functions in the text. The comparison of lexico-stylistic means, verbalizing the concept *MORALITY* has been conducted based on the analysis of the texts of modern American literature and talk-show. The concept *MORALITY* is represented in the structure of literary texts and talk-shows that evidences about wide usage of the moral-ethical themes raised for description or discussion in them. The concept *MORALITY* represents the views of people about morale and ethics of behaviour of people as an individual and social objects. In the language the concept *MORALITY* is verbalized by means of lexico-stylistic devices, which accomplish the important functions of expressiveness and figurativeness creation in the text in order to render the author's communicative intent and make his ideas understandable for readers or public. The analysis shows that the lexical means of verbalization of the concept *MORALITY* are common for the literary texts and talk-shows. They are represented by the lexical units with the direct nominative meaning of ethics and morale as a component of human behaviour. These lexical units include nouns (*kindness, goodness*); adjective (*good, shy, open*). The analysis of verbalization of the concept *MORALITY* evidences that the associative layer of the concept is differently represented in the literary texts and talk-shows. In particular, on the lexical level the communicants use different means of expression of this concept. Stylistically, the concept is verbalized similarly by means of using metaphors, similes, and phraseological units.

Key words: concept, *MORALITY*, moral-ethical category, verbalization, lexico-stylistic means, positive connotation, literary text, talk-show.

Постановка проблеми у її загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними задачами. Мова належить до особливої знакової системи, в якій

концепти, що об'єктивують предмети та явища навколишньої дійсності, представлені за допомогою мовних знаків. Усі мовні елементи художнього твору формують ідіостиль автора, що підпорядкований досягненню комунікативного наміру та впливу на свідомість читача. Зв'язок мови з процесами комунікативної та когнітивної діяльності особистості передбачає звернення до сфери пізнання, емоцій, сприйняття та інших сфер людської свідомості. В житті людини існують дві незмінно опозиційні сторони буття – це матеріально-соціальна та морально-духовна. Духовна сфера, на нашу думку, займає важливішу позицію, тому що вона апелює до внутрішнього світу людини, який видається цікавішим та більш насиченим для дослідження. Духовність передбачає морально-етичну поведінку, тобто слідування нормам етики і моралі по відношенню до інших членів суспільства.

Концепт *МОРАЛЬНІСТЬ* формується на основі уявлень людей про поняття «добра» і «зла». *МОРАЛЬНІСТЬ* розуміється як екзистенціальна категорія, що визначає свідоме контролювання своїх пороків та вад, а також наявність в людини чеснот, які високо цінуються суспільством. Концепт *МОРАЛЬНІСТЬ* виключає осуд будь-яких вчинків особистості, оскільки це та характеристика, яка власне є синонімом «добра». Враховуючи, що знання про світ, об'єктивовані у концептах, які людина сприймає та передає через мову, вони відображені у мовній картині світу. В художніх текстах і текстах ток-шоу концепт *МОРАЛЬНІСТЬ* вербалізується за допомогою використання лексико-стилістичних засобів, виступаючи компонентом загальної структури тексту та, відповідно, засобом реалізації комунікативного наміру автора.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. В сучасній лінгвістиці неодноразово досліджувались особливості вербалізації концептів як компонента індивідуального стилю автора (О. В. Довгань, К. В. Терещенко, Н. А. Теслюк, О. О. Хорошун та ін.). Особливу увагу було присвячено сукупності лексико-стилістичних засобів або прийомів, які у взаємодії змісту та смислу дозволяють автору досягти максимального впливу на читача (Ф. С. Бацевич, Г. А. Гайдай, Х. І. Дідух, О. М. Лефтерова, Л. А. Лисиченко, І. В. Свиридецька та ін.).

Незважаючи на численні дослідження концептів та їх вербалізації у мові, невирішеною залишається проблема об'єктивації окремих універсальних концептів в мові за допомогою лексико-стилістичних засобів та визначення тих смислів, які вони несуть безпосередньо в тексті. Інтерес становить порівняння лексико-стилістичних засобів, які використовуються для вербалізації концепту *МОРАЛЬНІСТЬ* в художніх текстах та текстах ток-шоу.

Актуальність обраного матеріалу дослідження визначається тим, що художня література, як правило, акцентує увагу на внутрішньому світі персонажу(-ів), а тому питання моралі є невід'ємним компонентом відносин між героями художніх творів. У свою чергу, ток-шоу – це самостійний жанр мас-медійної інформації, що характеризується такими складовими як скандальність, конфліктність, провокаційність. Відповідно, учасники ток-шоу теж апелюють до проблем моралі й етики. Однак, якщо порівняти ці два жанри, то слід зауважити, що вони є різними за своєю комунікативно-мовленнєвою структурою. Отже, можемо припустити, що лексико-стилістичні засоби, які вербалізують концепт *МОРАЛЬНІСТЬ*, можуть відрізнятися в цих двох жанрах. В той же час, концепт *МОРАЛЬНІСТЬ* є універсальним, а тому є вірогідність схожості або навіть тотожності використання лексико-стилістичних засобів, які репрезентують досліджуваний концепт.

Отже, **метою** статті є дослідження і порівняння особливостей використання лексико-стилістичних засобів вербалізації концепту *МОРАЛЬНІСТЬ* в текстах сучасної американської літератури і текстах ток-шоу.

Викладення основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В лінгвістиці лексико-стилістичні засоби належать до прийомів зображення, створення образності та експресивності тексту. Семантика лексико-стилістичного засобу базується на початковому (словниковому) значенні лексичної одиниці та контекстуальному, яке зумовлюється використанням слова в тексті. До лексико-

стилістичних засобів, які широко використовуються майже в будь-якому стилі, крім наукового, належать метафори, іронія, гра слів, епітети, порівняння, фразеологізми та ін. [Galperin 1981, с. 138-176]. Спільним для цих лексико-стилістичних засобів є компонент виразності та образності, а ще наявність різного роду асоціативних зв'язків.

Концепт *МОРАЛЬНІСТЬ* утворений лексичними засобами, які вербалізують, в першу чергу, основні поняття етики і моралі як «чесність», «щирість», «вірність», «турбота про іншого», «правдивість» та ін. Важливе місце в структурі концепту *МОРАЛЬНІСТЬ* посідає асоціативний шар, який представлений поняттями, в семантиці яких наявні асоціації з відомими образами та явищами дійсності. Це можуть бути предмети та реалії оточуючого життя, відомі історичні фігури, міфологічні істоти, культурні образи (музиканти, актори, політики, письменники та ін.). Отже, концепт *МОРАЛЬНІСТЬ* вербалізується лексико-стилістичними засобами, які прямо номінують ту чи іншу морально-етичну якість особистості, та засобами, які передають значення «моральності» через асоціації.

Аналізуючи лексико-стилістичні засоби вербалізації концепту *МОРАЛЬНІСТЬ* виділяємо лексичні одиниці, які є спільними для текстів сучасної художньої літератури і ток-шоу, як *kindness* і *goodness*, наприклад: *MRS. ОБАМА: ... And then you have to count on the kindness and goodness of others to bestow that goodness on you when you should be working to get it on your own. Because you deserve it* [RFL 2016]. В цьому прикладі з ток-шоу для вербалізації концепту *МОРАЛЬНІСТЬ* вжито дві лексичні одиниці *kindness* і *goodness*, які стилістично характеризуються позитивною конотацією. Вони вербалізують поняття «доброти» і «добра/блага», які означають чуйне ставлення до інших людей.

В художніх текстах знаходимо приклади, в яких наведені лексичні одиниці передають ті ж самі семантичні смисли: *In our few minutes of conversation she did not confine herself to saying that her brother was unjustly persecuted: she wanted to restore courage and goodness to him* [Ferrante 2015, с. 22] та *Suddenly she put an end to the kindnesses; she found Elsa unbearable, reprimanded Dede, treated Imma harshly; while I was speaking to her she abruptly turned her back and went off* [Ferrante 2015, с. 168]. В першому прикладі слово *goodness* стилістично має позитивну конотацію і передає значення «доброзичливого ставлення». В другому прикладі концепт *МОРАЛЬНІСТЬ* вербалізовано лексичною одиницею *kindnesses*. Стилійстично це слово вербалізує значення «доброти». Бачимо, що слово вжите у множині, що дає нам можливість припустити, що йдеться про неодноразові вияви доброзичливого ставлення з боку героїні художнього тексту.

Пряма номінація концепту *МОРАЛЬНІСТЬ* закладена в семантиці лексичних одиниць зі значенням «добрий», «хороший» та інші, тобто в словах з позитивною стилістичною конотацією та смисловим навантаженням «моральний», «етичний», наприклад, в художньому тексті: *I didn't want you to feel unsatisfied and unhappy, I tried to help you be a good mother and a good wife* [Ferrante 2015, с. 32]. В цьому прикладі концепт *МОРАЛЬНІСТЬ* відтворено прикметниковим повтором *good* у складі словосполучення *a good mother and a good wife*. В цьому прикладі повтор прикметника служить засобом емпатизації моральної якості жінки як матері і дружини. В ток-шоу концепт *МОРАЛЬНІСТЬ* виражено лексичною одиницею *good* з аналогічним значенням, наприклад: *MRS. ОБАМА: Feeling confident. Feeling a sense of normalcy, feeling a sense of obligation to do something outside of themselves. Just being good people* [RFL 2016]. В цьому прикладі концепт *МОРАЛЬНІСТЬ* вербалізовано прикметником *good* з позитивною конотацією. Крім цього в семантику прикметника *good* входить поняття «впевненості», «нормальності» та «обов'язку», виражені лексичними одиницями *confident, normalcy, obligation*.

До лексико-стилістичних засобів, які вербалізують концепт *МОРАЛЬНІСТЬ*, належать епітети. В текстах ток-шоу і в художній літературі вони виконують функцію експресивної характеристики об'єкта, предмета тощо. При аналізі концепту *МОРАЛЬНІСТЬ* виявлено, що в текстах ток-шоу і в художній літературі, він представлений епітетами *shy* і *open*: *PACINO: And it's also basically because I think I'm somewhat shy* [IAP 2010] і *But in those cases either she*

became *shy* and ran away or took the receiver and remained mute [Ferrante 2015, с. 142]. В наведених фрагментах епітет *shy* передає тотожне для текстів художньої літератури і ток-шоу значення «скромності». Скромність є рисою, яка оцінюється як морально-етична, тому що скромність передбачає наявність почуття сорому за негідні вчинки. Епітет *shy* має стилістично забарвлену конотацію з позитивним смислом.

Ще однією лексико-стилістичною одиницею є епітет *open*: PACINO: *I've often said there's two kinds of actors. There's a more gregarious type and the shy type. And both going to acting for the reason that they're able to access stuff because they have these big personalities and they're able to get involved in – and they're open and they do things* [IAP 2010]. В цьому фрагменті з ток-шоу концепт **МОРАЛЬНІСТЬ** вербалізовано за допомогою асоціативно-образного епітету *open* в значенні «щирій». Прямим номінативним значенням прикметника *open* є «відкритий». Асоціативно відкритість пов'язується зі щирістю, невмінням брехати, легкістю у спілкуванні тощо. З контексту бачимо, що прикметник *open* вжито для характеристики акторів, які не зупиняються на досягнутому й продовжують розвиватись. Вони відкриті для нових ідей і для публіки. Відкритість для публіки передбачає щирість, оскільки замкнена на собі людина відчуває труднощі у спілкуванні. Отже, можемо зауважити, що значення прикметника *open* будується на асоціативному зв'язку «відкритий – щирій».

В тексті художньої літератури прикметник *open* має аналогічне асоціативне значення «щирості», наприклад: *She was greeted with open hostility by Stefano and Marisa, who now lived together* [Ferrante 2015, с. 153]. В цьому прикладі прикметник *open* передає значення «щирій», тобто сама по собі така якість як «щирість» належить до моральних категорій. Прикметник вжито в складі антитези *open hostility – щира (неприкрита) ворожість*. Хоча ворожість розцінюється як негативна риса, оскільки ворожість передбачає певну ступінь гніву та злості, те що її було продемонстровано відкрито/широ доводить, що персонаж все ж не зміг приховати істинних почуттів та намірів, а тому в контексті її можна розглядати як прояв морально-етичної поведінки.

Аналіз лексико-стилістичних засобів для вербалізації асоціативного шару концепту **МОРАЛЬНІСТЬ** показує, що лексичні засоби для виразу асоціацій в структурі концепту є відмінними, натомість, стилістичні засоби є спільними – це порівняння, метафори, фразеологізми та ін. Розглянемо ряд прикладів: *Once Pinuccia spoke of the child as a little angel watching over us all* [Ferrante 2015, с. 149]. В цьому тексті концепт **МОРАЛЬНІСТЬ** вербалізовано асоціативно-образним порівнянням дитини з янголом *the child as a little angel*. Як відомо, янгол – «1) у релігійному культі – надприродна істота, посланець, вісник бога; зображується звичайно у вигляді юнака з крилами; 2) перен., заст. про людину (переважно жінку), що відзначається красою чи добрістю, лагідністю або зробила чи робить кому-небудь щось гарне, приємне» [Словник української мови 1971, Т.1., с. 4]. Порівняння дитини з янголом означає, що ця дитина асоціюється з наявністю таких якостей як «доброта», «лагідність», «краса», які є належать до морально-етичних категорій.

В тексті ток-шоу порівняння служить засобом вербалізації концепту **МОРАЛЬНІСТЬ** через лексичну одиницю *anonymity*: PACINO: *Well, I don't – I think it's because it starts with the whole idea of being an actor, which is something that is kind of – the anonymity of an actor. The more anonymous you are, the easier it is for an audience to accept you in the role* [IAP 2010]. В цьому прикладі анонімність актора розглядається як морально-етична поведінка, тому що вона дає акторові можливість залишатися загадкою для публіки, і, відповідно, гра на сцені буде здаватися публіці більш щирою, справжньою. В тексті ток-шоу вжито лексико-стилістичний засіб порівняння за допомогою використання ступенів порівняння прикметників *anonymous* та *easy* – *the more anonymous you are, the easier it is for an audience to accept you in the role*.

Одним із ефективних лексико-стилістичних засобів вербалізації концепту **МОРАЛЬНІСТЬ** в художніх текстах є метафори: *He praised an administration that, finally, was*

honest, led by a mayor whom he called respectable, likable, a stranger to the usual old corruption [Ferrante 2015, с. 19]. В цьому прикладі персонаж (мер міста) характеризується як людина, яка є супротивником будь-якої корупції. Вираз *a stranger to the usual old corruption*, який вербалізує концепт **МОРАЛЬНІСТЬ**, побудовано на метафоричному переосмисленні образу чужинця (*a stranger*). Пряме номінативне значення слова *a stranger* – «громадянин, підданий чужої держави, країни; іноземець; загарбник, ворог (у 2 знач.)» [Словник української мови 1971, Т.1., с. 379]. У метафоричному значенні слово вживається стосовно людини (мера), якій далекі чії-небудь погляди (з контексту – «звична корупція»).

В тексті ток-шоу концепт **МОРАЛЬНІСТЬ** теж представлений метафорою, наприклад: *MS. WINFREY: You know, I've always thought too, that the best success comes when you can actually shift your paradigm to service. And obviously, you are in a position of public service. Was it a conscious, intentional decision to sort of sit still, be with this place, and then allow your passion to fuel your interest, allow your passion to lead you to all the things you've been able to do with international girls' education, with health and wellness?* [RFL 2016].

В цьому фрагменті концепт **МОРАЛЬНІСТЬ** вербалізуються метафорою *then allow your passion to fuel your interest*. Пристрасть до роботи оцінюється як морально-етична категорія, оскільки вона включає інтерес, мотивацію працювати краще, ніж якби «пристрасть» була відсутня. Дієслово *to fuel* належить до технічної сфери й означає «заправляти паливом». Слово *passion* належить до абстрактних іменників, що передають почуття. Відповідно, вживання цієї лексичної одиниці з дієсловом *to fuel* створює асоціативний образ із «заправкою паливом», тобто пристрасть в цьому контексті виступає як натхнення, стимул, що подібно паливу «приводить людину у рух».

Аналіз показує, що в художніх текстах для вербалізації концепту **МОРАЛЬНІСТЬ** використовуються фразеологізми, наприклад: *To please her I had met Nadia's brother, Armando, who – I had discovered – was now, besides a doctor, a prominent member of the Proletarian Democracy party. He had treated me with great respect* [Ferrante 2015, с. 39]. В цьому реченні концепт **МОРАЛЬНІСТЬ** представлений фразеологізмом *treated me with great respect* (від *treat smb with respect*). Основну позитивну конотацію в складі фразеологізму має слово *respect*, яке означає почуття поваги до когось-небудь. Повага – це морально-етична категорія, тому що вона передбачає шанобливе ставлення до інших членів суспільства, їх поглядів, вірувань та переконань.

В тексті ток-шоу теж знаходимо приклад вербалізації концепту **МОРАЛЬНІСТЬ** за допомогою фразеологізму: *MS. WINFREY: Okay. So when you're saying "I know who I am" – and I'm telling you, it's the thread that runs through everything. It's the thing that allows you to stand in your own truth* [RFL 2016]. В цьому фрагменті концепт **МОРАЛЬНІСТЬ** вербалізовано фразеологізмом *stand in your own truth* (від *to stand in smb's truth*). Цей фразеологізм передає значення «жити чесно», «не відступати від своїх ідей» та ін. Фразеологізм використовується з метою передати безкомпромісність поглядів учасника ток-шоу на правду, яку гостя шоу вважає необхідною умовою щасливого життя.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Підсумовуючи вищевикладене, можемо зауважити, що концепт **МОРАЛЬНІСТЬ** представлений у структурі і художніх текстів, і в ток-шоу свідчить про широке використання морально-етичних категорій в тематиці художньої літератури і програм ток-шоу. В мові концепт **МОРАЛЬНІСТЬ** вербалізуються за допомогою лексико-стилістичних засобів, які в тексті виконують важливі функції увиразнення та експресивації комунікативного наміру автора. Аналіз показує, що лексичні засоби вербалізації концепту **МОРАЛЬНІСТЬ** є спільними для текстів художньої літератури і ток-шоу. Вони представлені лексичними одиницями з прямим номінативним значенням етики і моралі – іменниками (*kindness, goodness*); прикметниками (*good, shy, open*).

Аналіз вербалізації концепту **МОРАЛЬНІСТЬ** свідчить, що асоціативний шар концепту неоднаково представлений в текстах художньої літератури і ток-шоу. Зокрема, на

лексичному рівні вживаються відмінні мовні засоби, в той час як на стилістичному використовуються однакові – порівняння, метафори, фразеологізми. Це дозволяє зробити висновок, що концепт *МОРАЛЬНІСТЬ*, виражений за допомогою однакових лексико-стилістичних засобів, на лексичному рівні може вербалізуватися у формі різних слів з позитивною конотацією та значеннями «етики» і «моралі» у їх семантиці.

Інтерес для **подальшого дослідження** представляє порівняльний аналіз лексико-стилістичних засобів вербалізації концепту *АМОРАЛЬНІСТЬ* в текстах сучасної художньої літератури і ток-шоу.

Література

- Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – К. : Академія, 2004. – 344 с.
- Гайдай Г. А. Роль лексико-семантичного поля у відтворенні мовних картин світу / Г. А. Гайдай // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского // Серия «Философия. Культурология. Политология. Социология». – 2012. – Том 24(65). – №1-2. – С. 291-296.
- Дідух Х. І. Ідіостиль як відображення авторської картини світу. – [Електронний ресурс] / Х. І. Дідух. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/15_NNM_2012/Philologia/2_11114.doc.htm
- Довгань О. В. Концептуалізація як фактор інтерпретації художнього тексту та збереження його стилю у процесі перекладу / О. В. Довгань // Дослідження з лексикології і граматики української мови. – 2010. – Вип. 9. – С. 57-66.
- Лефтерова О. М. Фонова інформацій як стилеутворююча категорія та її роль у структурі авторського тексту. – [Електронний ресурс] / О. М. Лефтерова. – Режим доступу : http://www.philolog.univ.kiev.ua/library/zagal/Studia_Linguistica_6_1/275_283.pdf
- Лисиченко Л. А. Структура мовної картини світу / Л. А. Лисиченко // Мовознавство. – 2004. – № 5-6. – С. 36-41.
- Свиридецька І. В. Алюзія як стилістичний засіб реалізації авторської інтенції. – [Електронний ресурс] / І. В. Свиридецька. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/6_PNI_2012/Philologia/2_101350.doc.htm
- Словник української мови : в 11 томах / [А. П. Білоштан, М. Ф. Бойко, В. П. Градова, Г. М. Колесник, О. П. Петровська, Л. А. Юрчук]. – 1971. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/>
- Терещенко К. В. Мовне втілення концептуальної картини світу / К. В. Терещенко // Перекладацькі інновації : матеріали II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, Суми, 15-16 березня 2012 р. / Ред. кол. : С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. – Суми : СумДУ, 2012. – С. 27-30.
- Теслюк Н. А. Мовна картина світу як спосіб відображення реальності у свідомості людини [Електронний ресурс] / Н. А. Теслюк. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/32_PRNT_2013/Philologia/9_148793.doc.htm
- Хорошун О. О. Мовна та концептуальна картини світу в дослідженнях сучасної лінгвістичної науки / О. О. Хорошун // Глухівські читання : матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів. – 2011. – С. 241-246.
- Ferrante E. The Story of the Lost Child [Електронний ресурс] / Elena Ferrante. – Режим доступу : www.rulit.me/books/the-story-of-the-lost-child-download-free-409466.html
- Galperin I. R. Stylistics / I. R. Galperin; ed. L. R. Todd. – 3-е изд. – М. : Высшая школа, 1981. – 334 p.
- IAP – Interview With Al Pacino. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://edition.cnn.com/TRANSCRIPTS/1012/06/lkl.01.html>
- RFL – Remarks by the First Lady and Oprah Winfrey in a Conversation at the United State of Women Summit. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/06/14/remarks-first-lady-and-oprah-winfrey-conversation-united-state-women>

УДК: 811. 161 + 81-11

КОЧ Н. В

(Николаевский национальный университет им. В. А. Сухомлинского)

КОММУНИКАЦІЯ АНТИПОВЕДЕННЯ В ЛІНГВОКУЛЬТУРЕ КИЄВСЬКОЇ РУСИ

В статті на матеріалі «Словаря древнерусского языка XI-XIV вв.» аналізується семантичний потенціал лексем з корнями *правд-* і *льжж-*. Парадигму християнського антиповедіння структурують власне поведінкова і мовленнєва моделі, що експліцитно представлені мовними засобами релігійних і світських дискурсів. Контекстуальний аналіз ключових номінацій відповідних концептів та їхніх словотвірних інновацій надає підставу для уточнення семантичного обсягу терміна «антиповедіння».

Ключевые слова: комунікація антиповедіння, модель речевого антиповедіння, неправда, ложь.

Коч Н. В. Комунікація антиповедінки в лінгвокультурі Київської Русі. У статті на матеріалі «Словника давньоруської мови XI-XIV ст.», аналізується семантичний потенціал лексем з корнями *правд-* і *льжж-*. Парадигму християнської антиповедінки структурують власне поведінкова та мовленнєва моделі, що експліцитно представлені мовними засобами релігійних і світських дискурсів. Контекстуальний аналіз ключових номінацій відповідних концептів та їхніх словотвірних інновацій надає підставу для уточнення семантичного обсягу терміна «антиповедінка».

Ключові слова: комунікація антиповедінки, модель мовленнєвої антиповедінки, неправда, брехня.